

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кафедра теорії і історії мистецтв

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
науково-педагогічної роботи

О.В. Соболев

2019 р.

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ
«АРТ-ЖУРНАЛІСТИКА»**

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань 02 «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО»
Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

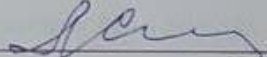
Факультет «Образотворче мистецтво»

Харків-2019

Програму розроблено кафедрою Теорії і історії мистецтв Харківської державної академії дизайну і мистецтв

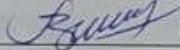
Розробник програми: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри
Корнєв А. Ю.

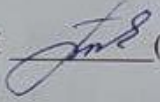
Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри теорії і історії мистецтв Харківської державної академії дизайну і мистецтв (протокол № 11 від 1 квітня 2019 р.)

Завідувач кафедри (проф. Л.Д. Соколюк)

Узгоджено:

Декан факультету

«Образотворче мистецтво» (проф. В.Я. Шевченко)

Завідувач навчального відділу ХДАДМ (Г.О. Жернокльова)

Затверджено Методичною радою Харківської державної академії дизайну і мистецтв (протокол № 19-03 від 24 квітня 2019 р.)

© Корнєв А. Ю.

© Кафедра теорії і історії мистецтв ХДАДМ

ВСТУП

Навчальну програму навчальної дисципліни «Арт-журналістика» для студентів першого рівня професійної освіти (бакалавр) спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» складено кандидатом мистецтвознавства А. Ю. Корнєвим. Враховуючи особливості сучасного суспільства та його медійної складової, фахова підготовка майбутніх мистецтвознавців потребує теоретичного та практичного знайомства з основами медіакомунікації. У той же час, практичні заняття журналістикою у царині мистецтва та культури, дозволять розширити можливості реалізації професійних навичок. Саме тому курс отримав назву «Арт-журналістика», яка підкреслює його фахову спеціалізацію.

Принциповим є практичний характер означеного курсу, оскільки набуті знання студент має одразу закріпити написанням журналістських матеріалів. Для цього майже 50 % курсу відведено на практичні заняття, також кращі студентські матеріали, виконані відповідно завданням у різних жанрах журналістики, розміщуються в ЗМІ.

Предметом вивчення даної навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із основними жанрами журналістики, їх специфікою у царині культури і мистецтва

Міждисциплінарні зв'язки. «Арт-журналістика» відноситься до вибіркових дисциплін, однак має професійні фахові взаємозв'язки із низкою нормативних дисциплін, зокрема такими як «Вступ до мистецтвознавства», «Аналіз творів мистецтва», «Історія зарубіжного мистецтва і архітектури». Також при виконанні завдання з написання аналітичного матеріалу, просліджуються зв'язки із науковими дослідженнями студента на відповідному курсі.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів із основними жанрами журналістики, їх специфікою у царині культури і мистецтва та оволодіння практичними навичками написання відповідних журналістських матеріалів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- отримання теоретичних знань щодо специфіки роботи у різних жанрах журналістики;
- аналіз журналістських матеріалів;
- засвоєння відповідних стилістичних прийомів у написанні журналістських текстів.

Дисципліна «Арт-журналістика» забезпечує наступні загальні (базові) і фахові компетентності.

Загальні (базові) компетентності:

- загальне ознайомлення з історією журналістики;
- ознайомлення з поняттям жанру і жанрами журналістики;
- розуміння специфіки арт-журналістики;
- ознайомлення з особливостями художнього життя Харкова (музейне і галерейне арт-життя міста, сучасні напрями мистецтва та провідні митці Харкова, роль ХДАДМ у художньому житті міста).

Фахові (професійні) компетенції:

- аналіз арт-публікацій в основних жанрах;
- напрацювання навичок роботи у царині журналістики;
- засвоєння загальних стилістичних прийомів і особливостей написання тексту в окремих жанрах;
- практична робота над текстами у різних жанрах.

В результаті вивчення курсу «Арт-журналістика» студент **повинен знати:**

- основні жанри журналістики;
- особливості арт-журналістики;
- загальні стилістичні прийоми.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент **повинен вміти:**

- аналізувати періодичні видання і журналістські арт-матеріали;

- працювати в основних жанрах журналістики;
- використовувати відповідні стилістичні прийоми при написанні власних матеріалів.

Інформативний зміст навчальної дисципліни

Дисципліна «Арт-журналістика» викладається студентам першого рівня вищої освіти (бакалаврату за ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»). Інформативний зміст навчальної дисципліни «Арт-журналістика» складається з 8 тем.

Особливості арт-журналістики. Основні жанри журналістики.

Тема 1. Вступ.

Розглядається зародження журналістики та її основних жанрів. Пояснюється мета та завдання курсу, план роботи. Первинне ознайомлення з основними жанрами журналістики, відповідними особливостями роботи з означеними жанрами та стилістикою: новини, репортаж, інтерв'ю, аналітика, есеїстика.

Поняття субжанру та його відмінності: творчий портрет, сенсація, скандал. Аналіз арт-публікацій у різних жанрах.

Тема 2. Новини як жанр.

Зв'язок жанру новин з розвитком друкованих ЗМІ. Переміни у відношенні до новин з появою нових носіїв інформації (телебачення, Інтернет). Особливості роботи журналіста-новостійника. Класична побудова новин та їх постійні складові: місце, час, територія. Стилiстичні прийоми: описовість, відстороненість.

“Інтеграційні” новини, як прояв розвитку друкованих ЗМІ. Використання у жанрі новини елементів інших жанрів.

Практичне завдання. Написання інформаційних матеріалів.

Тема 3. Жанр «Репортаж».

Характеристика репортажу, як жанру: обов'язкова присутність журналіста на події, висвітлення основних моментів події, коментарі та оцінка. Стилiстичні прийоми: класичний репортаж, аналітичний, іронічний.

Особливості роботи журналіста на мистецьких заходах. Перевірка достовірності інформації. Робота над текстом репортажу.

Практичне завдання. Написання репортажу.

Тема 4. Жанр «Інтерв'ю».

Збір попередніх матеріалів та формування питань для інтерв'ю. Психологічні аспекти роботи з об'єктом інтерв'ю. Етапи роботи над текстом: пошуки (визначення) формату, корегування питань, вступ та “вихід” з інтерв'ю, формування єдиного тексту, узгодження з об'єктом.

Складнощі, які виникають при роботі над інтерв'ю: загальність бесіди, відсутність контакту з об'єктом, невизначеність формату.

Практичне завдання. Написання інтерв'ю.

Специфіка окремих жанрів арт-журналістики.

Тема 1. Субжанр «Творчий портрет».

Особливості побудови тексту означеного субжанру: нарисовий характер, застосування різноманітних жанрових та стилістичних прийомів. Обрання об'єкту для написання творчого портрету. Означення ступіні відомості об'єкту, різниця у підходах у разі відомої та нової (невідомої) постаті.

Пошуки культурних, мистецьких, історичних та біографічних паралелей відповідно до обраної постаті. Розглядання творчого доробку разом з біографічними відомостями про обрану постать.

Практичне завдання. Творчий портрет.

Тема 2. Субжанри «Сенсація» і «Скандал».

Умовність поняття «сенсація» у сучасних ЗМІ. Умови «створення» сенсації: пошуки або самостійне створення інформаційного приводу; аналіз матеріалів, що ведуть до створення сенсації; розуміння «місця» сенсації згідно її вагомості (професійна, місцева, регіональна, тощо). Вибір стилістичних прийомів для написання матеріалу сенсаційного характеру.

Практичне завдання. Створення матеріалу сенсаційного характеру.

Негативне та позитивне у ставленні до субжанру «скандал». Професійні та моральні аспекти роботи у даному субжанрі: репортажність підходу до описання скандалу, відстороненість від епіцентру скандалу, висвітлення різних точок зору. Можливість використання прийомів іронії, гумору, сатири у відповідному субжанрі.

Практичне завдання. Робота з стилістичними прийомами у означеному субжанрі.

Тема 3. Жанр «Аналітика»

Відмінності журналістської аналітики від наукової аналітичної роботи. Стилiстичні прийоми, які можливо використовувати в аналітичному жанрі в арт-журналістиці: образність, асоціативні зв'язки, культурні паралелі.

Знайомство з українськими періодичними виданнями мистецького напрямку та матеріалами відомих арт-критиків.

Практичне завдання. Написання аналітичного матеріалу.

Тема 4. Жанр «Есе»

Що таке есе: вільна композиція, авторський “голос”, суб’єктивність, як принцип жанру. Форми есе: філософське, історико-біографічне, публіцистичне, науково-популярне, літературознавче, белетристичне. Стильові прийоми: образність, афористичність, розмовні звороти.

Знайомство із зразками есеїстики.

Практичне завдання. Написання есе.

Задля ефективного опанування знань і компетентностей у початковому процесі застосовуються наступні **методи**:

- генерування новітніх креативних ідей;
- розвиток навичок використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- формування здатності працювати у міжнародному професійному середовищі;
- формування здатності продовження навчання за програмами другого рівня вищої освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Бочковський О., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби: Історія, демократичний досвід, нові завдання / За ред. К. Костева, Г. Комаринського; Укр. техн.-господар. ін-т. – Мюнхен, 1993.

2. Голубєв В. Школа універсального журналіста: практичне керівництво для початківців. – Рівне: Вид-во ОГО, 2009.
3. Іванов В. Ф. Журналістська етика / В. Ф. Іванов, В. Є. Сердюк / Передм. В. П. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. – К.: Вища школа, 1983.
4. Ким М. Н. Жанры современной журналистики. – М.: Изд-во Михайлова, 2004.
5. Ким М. Н. Основы теории журналистики. Учебное пособие для бакалавров. – СПб.: Питер, 2013.
6. Корконосенко Г.С. Основы журналистики. – М.: Аспект Пресс, 2009.
7. Лукина М. Технология интервью. – М.: Аспект Пресс, 2003.
8. Медіакритика: навчально-методичний комплекс для студентів II курсу (спеціальність «Журналістика») / підготув. канд. філол. наук, доцент Михайлюта В.П.: – К. : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2009.
9. Михайлін І. Л. Основы журналистики. –К.: Центр учбової літератури, 2011.
10. Москаленко А.З. Вступ до журналістики. – К.: Школяр, 1997.
11. Москаленко А.З. Теорія журналістики. – К.: Експрес-об'ява , 1998.
12. Мельник Г. С., Виноградова С.М. Деловая журналистика. Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Питер Пресс, 2010.
13. Подолян М.П. Публіцистика, як система жанрів. – К.: ЦВП, 1998.
14. Різун В.В. Літературне редагування. – К.: Либідь, 1996.
15. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. Срібняк. – К.: ВПЦ НаУКМА, 2013.
16. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. – Львів, 2000.
17. Тертычный А. А. Аналитическая журналистика. – М.: Аспект Пресс, 2010.
18. Тертычный А. А. Расследовательская журналистика. – М.: Аспект Пресс, 2002.
19. Фенько Н. М. Медіакритика: Навчально-методичний посібник. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012.

20. Чічановський А. Новина в журналістиці. – К.: Грамота, 2003.
21. Шендеровський К. С. Як написати успішне есе: методичні рекомендації. – К.: Вид-во КНУ, 2007.
22. Эдвард Л. Искусство проведения интервью. – М.: Изд-во ГИППО, 2006.

Додаткова література

1. Бутиріна М. В. Стереотипи масової свідомості: особливості формування та функціонування у медіасередовищі: Монографія / М. В. Бутиріна. – Дніпропетровськ: «Слово», 2009.
2. Карпенко В. О. Журналістика: основи професійної комунікації : навч. посіб. для студ. ВНЗ, що навчаються за спец. «Журналістика» / В. О. Карпенко. – К. : Нора-прінт, 2002.
3. Кібл Р. Журналістська етика / Річард Кібл; перекл. з англ. Д. І. Смоляк. – К. : Київська типографія, 2007.
4. Конюкова М. Журналистика для всех. – СПб.: Азбука, 2012.
5. Лазутина Г. Основы творческой деятельности журналиста. – М.: Аспект Пресс, 2001.
6. Мельник Г., Тепляшина А. Основы творческой деятельности журналиста. Краткий курс. – СПб.: Питер Пресс, 2009.
7. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика / Б. В. Потятиник. – Львів, 2004.
8. Приступенко Т. О. Теорія журналістики. Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. / Т. О. Приступенко. – К. : Ін-т журналістики, 2004.
9. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики. – М.: Аспект Пресс, 2003.
10. Різун В. В. Літературне редагування / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1996.